

Framtiden

i våre hender

Årsmelding 2004

1. HOVEDTREKK

Året som gikk var et aktivt og godt år for Framtiden i våre hender. Medlemstallet holdt seg stabilt, og vi hadde pr. 31.12.04 i overkant av 20 000 medlemmer og abonnenter. Årsplanen for 2004 vedtatt på landsmøtet høsten –03 har vært styrende for virksomheten, og føringene som ble gitt i dokumentet er fulgt opp. Vi avholdt et vellykket landsmøte i Asker i oktober, hvor endringene som fulgte av nye vedtekter ble gjennomført. Planer og budsjetter ble da vedtatt for en toårsperiode, og nytt styre ble valgt for to år. Høsten 2004 startet vi opp arbeidet med å utvikle ny grafisk profil for FIVH. Vi fikk med profesjonell hjelp fra Bilder og bokstaver AS, noe som også bidro til viktige profildebatter i stab og styre. Organisasjonens profil og framtidige fokusområder var også tema for gruppearbeid på landsmøtet. Den nye grafiske profilen implementeres i 2005.

FIVHs økonomiske resultat for perioden var tilfredsstillende. Vi klarte å øke inntektene i forhold til året før med ca 800.000,- kr. Samtidig klarte vi å holde utgiftene på et lavt nivå, selv om vi gjennomførte en del offensive tiltak overfor nye målgrupper. Egenkapitalen ble styrket med ca kr. 200.000,-. Folkevevt utkom med 6 nummer, og en av disse var en spesialutgave av Norwatch som ble støttet av NORAD. Norwatch produserte

flere saker enn foregående år, og med støtte fra Utenriksdepartementet utga vi en rapport om forholdene i den globale tekstilbransjen. Året var også preget av et tett og godt samarbeid mellom de to publikasjonene. Fredskorpsprogrammet med Nepal ble videreført. Det ble opprettet tre nye lokallag i perioden, og aktivitetsnivået i lagene og blant de frivillige er svært viktig for organisasjonen.

Informasjonsarbeidet har vært preget av en økt satsing på våre kjernetemaer og oppfølging av viktige FIVH-saker. Vi har fått en tydeligere ansvarsfordeling, noe som bidrar til at vi har styrket og videreutviklet vår kompetanse på våre satsingsfelt. Vi videreførte aksjonen Gi oss jula tilbake, og markerte også Kjøpefri dag på en bra måte i året som gikk. Vi forsøkte nye aksjonsformer som ga oss nye erfaringer og bra mediegjennomslag. Våre internettsider har blitt kraftig forbedret, og vi opplever sterk økning i besøkstallene. Vi får gode tilbakemeldinger på sidene som oppdateres jevnlig med aktuelt og egenprodusert stoff.

De øvrige kvantitative målsettingene som ble vedtatt i årsplanen for 2004 er i stor grad oppfylt. Se tabellen på neste side.

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

RAPPORTERING 2004 i forhold til kvantitative målsetninger

	Resultat 2003	Mål 2004	Status 31.12. –04 (resultat)
Økonomi/ Årsoverskudd	-11 815	0	219.076
Egenkapital pr 31.12	559.236	570 000	778.312
Medlemmer og abonnenter	20.113	20 000	20.117
Lokalgrupper	15	17	17
Lokallagsvervinger	41	50	35
Praktiske handlingsprosjekter/ aktiviteter i lokallagene*	-	100	-
Antall satsningssteder	2	2	2
Tak for faste stillinger (årsverk)	12,9	ca. 13	13
Innslag i nettmedier snitt pr. uke (registrerte pr nettovervåking)	13	12	13,4
Medieinnslag i riksdekkende media pr. uke (aviser, radio TV)	5	3	3,7
Antall foredrag	55	50	50
<i>Folkevett</i> - antall/volum	6 x 40	6 x 40	6 x 40
<i>Utredninger:</i>			
FIFI-rapporter	5	7	5
Arbeidsnotater	3	8	7
<i>Norwatch:</i>			
Saker inkl. meldinger	65	80	67
antall nyhetsbrev i FV	4	6	6
antall rapporter	1	2	1
<i>Internett</i> – antall brukere			
fivh	292 pr dag	300 pr dag	542
norwatch	185 pr dag	200 pr dag	310
folkevett	135 pr dag	150 pr dag	277

*Denne kategorien er ikke registrert og er tatt ut av toårsplanen for 2005-06.

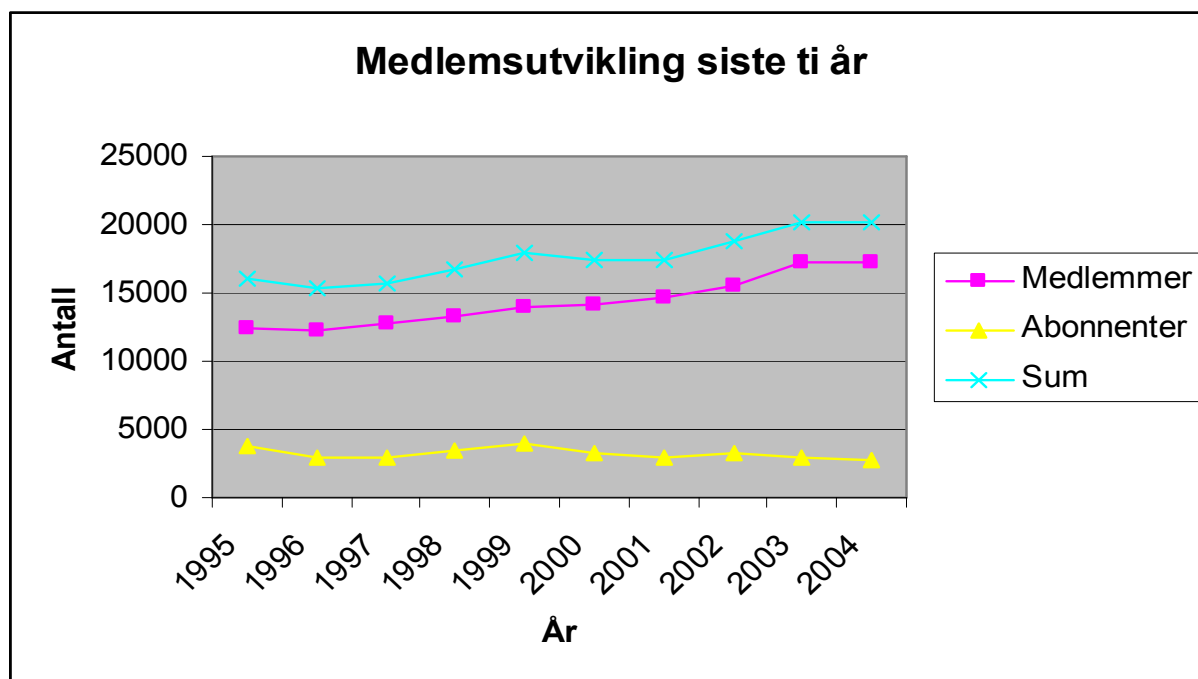
Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

2. MEDLEMSORGANISASJONEN FIVH

Framtiden i våre hender hadde ved årsskiftet 20.117 medlemmer og abonnenter fordelt på 17.276 medlemmer og 2.841 abonnenter. I løpet av 2003 ble det vervet 3.310 nye, mens avgangen var på 3.306, dvs at vi økte med 4. Avgangen var vesentlig større enn året før, noe som dels kan forklares på grunn av tidsforskyvning i forhold til vervetidspunkt. Vi ser likevel et klart

behov for å øke innsatsen slik at vi kan redusere frafallet.

Samtidig må arbeidet for å nå nye målgrupper og medlemmer intensiveres. FIVH har dessuten grupper i ca. ti andre land, bl.a. i England, Sverige og Sri Lanka, og disse koordineres av Future in Our Hands i Storbritannia. FIVH består forøvrig av lokalgrupper, satsingssteder, lokalkontakter og andre aktive i FIVHs nettverk, samt Informasjonssenteret i Oslo.

Medlems- og abonnementsatsene i 2004:

Medlemskap:	kr. 395,-
Abonnement:	kr. 275,-
Student/lavinntekt:	kr. 190,-
Livstidsmedlem	kr. 5.000,-
Medlemsgiver	fra. kr. 50,- pr mnd

3. ANSATTE OG PERSONALARBEID

Lønn, arbeidstid og pensjoner

De ansattes lønn ble økt med et tillegg på 11.000,- kroner for alle fra 1/5-2004. Gjennomsnittslønnen utgjorde etter lønnsjusteringen ca. kr. 286.000,- med topplønn for daglig leder på kr. 320.850,-. Ansatte ved Informasjonssenteret har en gunstig arbeidstidsordning med kortere arbeidstid og fri i forbindelse med jul og påske. Ordningen med en ekstra frivillig ferieuke uten lønn ble videreført. Informasjonssentret har kollektiv pensjonsforsikring for de ansatte gjennom Vital Forsikring. Fra oktober i 2004 ble innførte Vital etiske retningslinjer for pensjonsfondet, noe vi har arbeidet for i flere år. Alle nye faste ansatte får anledning til å bli med i ordningen fra ansettelsesdagen. Alle ansatte får også tilbud om grupplivsforsikring.

Ansatte

Ved administrasjonsavdelingen, verving og lotteri har det ikke vært endringer i bemanning i året som gikk. Regnskapsmedarbeider May-Britt Bolneset har vært sykemeldt i perioden fra april til desember. Informasjonssenteret har stort sett disponert 1,5 til 2 sivilarbeidere gjennom året, både i ekspedisjonen og i Folkevett. Gjennom Fredskorpsprogrammet med NEFEJ (Nepalese Forum for Environmental Journalists) i Nepal har vi også hatt to journalister tilknyttet oss i perioden. Det er avholdt fem allmøter ved Informasjonssentret i perioden. Pr. 31.12.04 utgjorde antall årsverk i faste stillinger 12,9, i tillegg utgjorde ulike prosjektstillinger 3,2 årsverk.

Ansatte og sivilarbeidere på Informasjonssenteret pr. 31.12.04

Daglig leder	<i>Arild Hermstad</i>	Journalist/redaktør Norwatch	<i>Pia A. Gaarder</i>
Informasjonsrådgiver/ Hovedtalsperson	<i>Steinar Lem</i>	Journalist/redaktør Norwatch	<i>David Stenerud</i>
Aksjonsansvarlig/ Talsperson	<i>Carin Leffler</i>	Redaktør Folkevett	<i>Arne Storrønningen</i>
Administrasjonsleder	<i>Erling Olav Onsøien</i>	Deskleder/journalist Folkevett	<i>Knut-Erik Helle</i>
Verveansvarlig	<i>Øivind Løvteit</i>	Journalist Fredskorps- utveksling Folkevett	<i>Sangeeta Lama</i>
Forskningskoordinator	<i>Mekonnen Germiso</i>	Journalist Fredskorps- utveksling i Nepal	<i>Margunn Grønn</i>
Informasjons- medarbeider	<i>Trond Wormstrand</i>	Prosjektmedarbeider	<i>Guri Tajet</i>
Lokallags- ansvarlig	<i>Liv Thoring</i>	Økonomimedarbeider	<i>May Britt Bolneset</i>
IT – ansvarlig	<i>Bjørn B. Juvkam</i>	Ekspedisjons- medarbeider	<i>Elizabeth Christensen</i>
Sivilarbeider	<i>Stian Trøgstad</i>	Sivilarbeider	<i>Inge Gjermundrød</i>

4. INFORMASJONSARBEIDET

Hovedtrekk

Vi har i året som gikk klart å markere våre saker og verdier gjennom sentrale medier, og hadde en liten økning i antall medieoppslag generelt og i riksmidier. Vi har også nådd ut gjennom andre kanaler som foredrag, internetsider og direkte kontakt med beslutningstakere. På noen felt har dette gitt konkrete resultater, som for eksempel oljefondet som innførte etiske retningslinjer fra 1. desember, mens vi på andre områder har lykket godt med å skape debatt og få opp bevissthetsnivået blant folk generelt. Eksempler her er markeringen av Kjøpefri dag og aksjonen for å stoppe kommersialisering av julefeiringen. Rapportvirksomheten er videreført, og selv om FIVHs (FIVHs Forskningsinstitutt) samlet inn mindre penger enn året før, har aktivitetsnivået vært tilfredsstillende. Vi har fått støtte fra NORAD til flere tiltak og rapporter.

Personell

Det har ikke vært endringer i den faste staben i perioden, men både Steinar Lem og Carin Leffler har hatt omsorgspermisjoner i deler av perioden. For øvrig har vi hatt en kontinuerlig prosess med klarere ansvarsforhold og økt bruk av samarbeid og felles innsats i infostaben. Kontinuitet og målrettet innsats gjør at dette fungerer stadig bedre.

Rapporter, kvalitetssikret av FIVH (FIVHs Forskningsinstitutt)

* Rapport nr 1 Bitter sjokolade. Om kakaodyrking og norsk sjokoladeproduksjon.

Mediedekning: TV2-Morgennytt, Vårt Land, Ukeavisen Ledelse. Debatt i Dagbladet.

* Rapport nr 2: Slik spiser de rike. Om norsk kjøttforbruk i globalt perspektiv
Mediedekning: Aftenposten, P1s Norgesglasset, Nationen. Nettaviser: 4

* Rapport nr 3: Økologisk utsyn 2004
Økologiske konsekvenser av den norske økonomiske utviklingen i 2004.
Mediedekning: BT, TVRomerike, Dagsavisen.

* Rapport nr 4: Grønn mat på vent.
Utvikling og utfordringer for miljøvennlig mat i Norge.
Mediedekning: Aftenposten, Dagligvarehandelen og Handelsbladet FK.

* Rapport nr 5: Fra fattig til rik. Hva Norge tjente på lave priser på utvalgte u-landsvarer i 2003.
Mediedekning (i 2005): Klassekampen, Hegnar online, Stavanger Aftenblad, DN og Ukeavisen Ledelse.

* I samarbeid med WWF: En sammenligning av EU og Norge når det gjelder kjemikalielovgivning og det klassiske naturvernet.
Mediedekning: Aftenposten.

* I samarbeid med Forum, U-fondet og WWF: Gjennomgang av miljøprosjekter i Norges samarbeidsland i Afrika.
Mediedekning: Aftenposten NTB-melding i Vårt Land. Som et resultat av rapporten og oppfølgende lobbyvirksomhet på Stortinget Utenriksdepartementet å lage en plan for miljø i bistanden.

Arbeidsnotater:

* Miljøindeks for Norge: NRK-nett, ANB-melding i 37 nettaviser. BT.

* Liten etterspørsel etter etiske fond blant småsparere: TV2-nyhetene, Vårt Land, Ukeavisen Ledelse

* Kirkekollekt og solidaritet: Lansert i Vårt Land. Leserbrev i mange aviser.

* Energiforbruk og utslipp i persontransport. Bakgrunn for medieutspill

* Miljøavgifter favoriserer fly: Debatt m/SAS i Nettavisen, Dagsavisen.

* Miljøskadelige subsidier: Dagsavisen.

* Fritidsbåter må bli dyrere og båtdiesel må avgiftsbelegges: Dagsavisen, debatt i "1730" P4, Kanal 24 og i "Dagsnytt Atten" P2. Båtmagasinet og en rekke aviser.

Andre utspill fordelt på ulike tema

Bærekraftig forbruk og livskvalitet

* Kommentar til kasting av mat som følge av transportarbeiderstreiken: NRK-Alltid nyheter, Her og Nå (P1) og Kanal 24. Debatt i Holmgang.

* Nei til reklame i skolen. Aksjon i Vestby: Hadeland, NRK, Østlandssendingen og Demokraten, Propaganda, Østlandets blad, debattinnlegg i Aftenposten.

* Aksjonen ”Gi oss jula tilbake”: 1. Kommentar til Nidars tidlige lansering av julemarsipan i VG, P1 (Her og Nå), P2 (Hallo i uken), P3 (Nå) og P4 (17.30), Nytt på Nytt (NRK1). Dagsavisen. 2. Lidl juleversting: Nettavisen og en rekke andre medier. 3. Julenisseaksjon med bading Nitimen P1, P3, P4, Kanal24, Frokost-TV/Østlandssendingen/Norge i dag (NRK1), TVNorge, Dagsavisen, Aftenposten, Dagbladet og Nettavisen. 4. Årets juleversting: Offentliggjort i VG, debatt med HSH i Tabloid TV2, Aftenposten og Vårt Land). Baksidebilde i Vårt Land.

* Kjøpefri dag: Dagsrevyen og Dagsnytt (NRK) P4, Kanal 24. Adresseavisen, BT, Østlandets blad. Universitas. Leserbreve i Dagsavisen og Varden.

* Andre utspill vedr. kommersialisering av julefeiringen: Dagsavisen, Sandefjords blad, P4 Lunsjgjest, Radio Orakel og Radio Nova TVRomerike, P3 og Sånn er livet P2.

*Kritisk til Røde kors ”humanitært kredittkort”: Vårt Land, Debatter i P4 17.30, Kanal24 og Dagsnytt Atten.

* Kommentar til TV3s konkurranseprogram ”Shopaholic”: Dagbladet og P3, TV2.no og Ukeslutt.

* I samarbeid med Infact spurte vi om hvor enige nordmenn er i påstanden: ”Forbruket i Norge bør reduseres av hensyn til miljøet og verdens fattige.” Resultat: Oslo-folk og nordlendinger er minst enige. De eldre er mye mindre enige enn de unge: Dagsavisen.

* Årets verste forbrukspresser. Kåring.1. Cartoon Network som sto for årets mest utspekulerte markedsføring overfor barn

og unge. 2. Flyselskapet Norwegian som med slagordet ”Shop till you drop” lokket oss til julehandletur i London. 3. Dagbladets bilag ”Søndag” som gir deg økt shoppinglyst, men har få sterke meninger. 4. Oslo kommunestyret som selger offentlige rom til reklame-plakatselskaper. 5. Nordea som med helsides annonser lokket folk til å ta opp rådyre lån uten sikkerhet. 6. Sosiologen Kjetil Rolness for sin utrettelige innsats for å forklare oss hvor latterlig det er å bekymre seg for forbruksdyrking. Mediedekning: Klassekampen.

Etikk og næringsliv

* Kritikk av oljefondet for dobling av investeringer hos produsenter av atomvåpen, klasebomber: NTB- og ANB-meldinger brukt i Nationen, Klassekampen, Dagsavisen. Dessuten i 38 nettaviser.

* Allah i spissen for Hydro. Likheten mellom Hydros nye logo og Allah skrevet på arabisk: Blant andre dagbladet.no og nrk.no.

* Etiske retningslinjer for oljefondet. Vi kommenterte regjeringens nye retningslinjer: Vårt Land og Bergens Tidende. Debattinnlegg i Aftenposten og i VG.

* Norske småsparere blåser i etikken. Bare 0,74 prosent av norske småspareres investeringer er i fond med en etisk profil: TV2-nyhetene, Vårt Land.

* Utfordret det nyoppnevnte etiske rådet. ”Disse bør ut av oljefondet”: Nettavisen.

* Årets verste selskap. Kåring offentliggjort i desember: 1. ARACRUZ – ødelegger livsgrunnlaget for lokalbefolkningen i Brasil 2. CANICA – lønnsdumping og motarbeiding av fagforeninger i Litauen. 3. HYDRO – nekter å rydde miner for iranske nomader. 4. T5PC – for å ville ta fra de fattige og gi til de rike. 5. GABRO STONE – forsøker å svindle kystsamfunn i Uruguay: TV2-Nyhetene. Pressemelding brukt i Aftenposten, Vårt Land, dn.no, Hegnar.online. Handelsbladet.

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

Grønn økonomi

* Vollenbåten er ikke miljøvennlig: Asker og Bærum Budstikke. Debatt med politiske partier.

* Norge må bli ledende i bruken av grønne avgifter: Dagsavisen. ANB-melding i 44 aviser.

* En telling vi foretok viste at 87 av 100 sjåfører kjørte alene i minibussen i kollektivfeltet.

Mediedekning: Aftenposten, Asker og Bærum Budstikke.

* Kommentar til at faggruppe går inn for luksusavgift på hyttestrøm.

Mediedekning::

Kommunal Rapport, Hyttetorget.

* Krav om at flyselskapene må betale for de skadene de påfører miljøet.

Mediedekning:

Aftenposten: "Frykter for miljøet ved økt flytrafikk".

* Grønt statsbudsjett lar vente på seg: Kraftnytt.no

* Krav om økt avgift på flydrivstoff.: Dagsavisen. NTB-melding i blant annet Aftenposten.

* Aksjon i forbindelse med statsbudsjettet: "Vi er rike nok".

* Høringsuttalelse og leserbrev: Tallfest mål for klimagassutslipp i Nasjonal Transportplan.

Tømmerkampanjen

* Kommentar til jubelen for lukt av ekte teak i småbåt i "Autofil": VG

* Hvert tredje norske byggevareutsalg fører varer laget av tømmer fra regnskogen: FBI

(NRK1), Forbrukerrådet, Grønn Hverdag, Haugesunds Blad, Nationen og Dagsavisen.

Annet:

* Framtiden i våre hender 30 år: God morgen, Norge TV2, Wok NRK P2, Søndagsavisen NRKP2, Klassekampen, P4, Vårt Land, meldinger i Aftenposten og Dagbladet. (Kronikk om Fivh i BT).

Medieinnslag

I tillegg til de ovennevnte utspill har vi hatt kommentarer og opptreder i følgende medier: Fjernsyn: NRK1: 2 innslag. TV2: 1 innslag. TVNorge: 1 innslag

Radio: NRK: 18 innslag. P4: 3 innslag. Kanal24: 4 innslag.

Riksaviser: 44 innslag.

Andre utadrettede tiltak

Det ble sendt ut 17 leserbrev til alle aviser og 6 pressemeldinger. Flere av disse ble trykt i riksaviser. Dessuten fikk vi eksklusive kronikker og kommentarer på trykk i flere av de største avisene. Vi har holdt 50 foredrag i år, med lærere, studenter, andre organisasjoner og lokallag som de viktigste målgruppene. Dette er omtrent like mange som året før. Vi har drevet lobbyarbeid direkte overfor storting og departement med blant annet følgende saker: Oljefondet, klimavoter, rovviltmeldingen og Nasjonal Transportplan.

Internett

Vårt publiseringsverktøy er bra tilpasset vårt behov, og vår kompetanse i forhold til publisering og utnyttelse av mediet er stadig økende. Behov for forandringer i organisering og innhold, vurderes og gjøres fortløpende. Vi gjennomførte i 2004 en undersøkelse (fra august til november) blant våre internettbrukere ved et spørreskjema som kom opp som "pop - up" på vår side. Mer enn 600 svar viste at 60% er inne på siden for første gang, 76% er ikke medlem. 86% er under 40 år og 48% er studenter. 61% fant informasjonen de søkte. 75% gir oss score 7 eller bedre på en skala fra 0-10 for helhetsinntrykket på www.fivh.no

Besøket på www.fivh.no økte med ca 86% i året som gikk. Økningen for Norwatch og Folkevett var tilsvarende stor. I tillegg hadde Gi oss jula tilbake-aksjonen et eget domene på www.giossjulatilbake.no, og disse sidene ble mye besøkt i årets siste måneder. Mer enn 18.500 har signert

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

opporet. Denne utviklingen i besøkstallene bekrefter at internett blir en stadig viktigere informasjonskilde, og at vi har klart å utnytte mediet for å nå ut til stadig flere.

Fra mai 2003 begynte vi å sende ut nyhetsbrev pr e-post. Det ble sendt ut ni slike nyhetsbrev i 2004 og det er nå 845 (550 i 2003) som mottar dette nyhetsbrevet.

5. NETTVERKSARBEIDET

Per 31/12-04 var det totalt 17 lokallag. Av disse var 11 aktive. I tillegg har tre lokallag møttes flere ganger, uten at de har hatt utadrettet aktivitet. Tre lag var passive. Nettverksleder har jobbet systematisk med å starte opp nye lokallag og øke aktiviteten der denne var lav. Ved å sende invitasjoner til FIVHs medlemmer i flere regioner, resulterte dette i nye lokallag i Kongsberg, Oslo Syd og Bærum, samt revitalisering av FIVH-Stavanger. Godkjente satsingssteder i 2004 var Trondheim og Bergen. Trondheim fikk etter forespørsel forskjøvet sin satsingsstedsstøtte til 2005. FIVH-Blindern var såkalt "Minisatsingssted" i form av deltids sivilarbeider - i noen måneder, inntil Informasjonssenteret måtte la denne ordningen bero i påvente av bedre tilgang på sivilarbeidere. Det ble fordelt prosjektmidler fra NORAD til produksjon av video om kakaoframstilling i FIVH-Bodø og til FIVH-Bergens arbeid med etisk forbruksuke og økologisk torgdag..

Nyhetsbrev

Totalt ble det sendt ut 12 nyhetsbrev til lokale grupper i ca. 20 regioner. Nyhetsbrevene legges ut på hjemmesiden med en gang de publiseres. Nettverkslederen har satset på å gi fortløpende informasjon om saker og rapporter som FIVH og Norwatch jobber med for eventuell oppfølging i lagene. For å styrke det utadrettede arbeidet har Steinar Lem startet et nytt konsept: - "Hvordan skrive leserbrev og holde foredrag om FIVH". Nettverksleder leverte stoff til

Folkevett-spalten Nett og nytt, og har ansvaret for å oppdatere websidene med informasjon om lokallagenes virksomhet, tips til aktiviteter, m.m.

Materiell og andre utsendelser

Tips til aktiviteter i forbindelse med "Kjøpefri Dag", "Gi oss jula tilbake" og Max Havelaar-aksjoner.

Informasjons- og aktivitetspakke om Tømmerkampanjen.

Hjelp til å starte byttering, vennskapsgruppe i Sør og tips om samarbeidspartnere.

Tilbud om å låne Adbusters-utstilling.

Info. om den nye Miljøinformasjonsloven, Etisk forbrukernettverk

Info-folderen om grønn økonomi ble sendt ut, samt Norwatch-rapporten: Mektige merkeklær – leverandørkjedens jerngrep.

Saker lokallagene har jobbet med

Åpne temamøter med eksterne innledere, flere lokallag har hatt 70 – 80 deltakere på slike møter

Mange har arbeidet med aksjonen "Gi oss jula tilbake", markert Kjøpefri Dag og hatt tiltak for å promotere Max Havelaar,

Det har vært arrangert "din kvote"-aksjoner for å sette fokus på økologiske kvoter/andeler i forhold til forbruk, kampanjer for etisk forbruk av både mat og klær, og aksjoner for økologiske matvarer i nærbutikker, kantiner, osv.

Noen har arbeidet med etablerte økomatring, som organiserer kjøp og salg av økologiske matvarer direkte til forbruker.

Etablerte byttinger i flere kommuner har blitt drevet videre likeså etablerte bildelinger. I tillegg har det blitt arrangert bokbyttedager på universitetet og høyskoler.

Det har også blitt gjennomført miljøundersøkelse i matbutikker.

Noen lokallag har også jobbet med "Grønt universitet" og undersøkt både energibruk og gjenvinning ved sitt universitet.

Flere lokallag har hatt aksjoner overfor hagemøbelforhandlere, båtbransjen og

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

byggevarebransjen og noen har presentert Adbusters plakater.

Det har vært arbeidet med Lokal Agenda 21-saker og lokallag har også kjempet for bevaring av viktige naturressurser i nærmiljøet.

Bergen lokallag har jobbet mye med å etablere en økologisk landsby. Det har også vært arrangert filosofikvelder med eksterne innledere.

FIVH-Blindern har etablert en egen nett-tjeneste for møter og aksjoner i Oslo: www.ukastilbud.info

Nesten alle lag har hatt Grønne gourmetkvelder, etter at alle lokallag fikk tilsendt boka og opplegget for Grønne Gourmeter. Noen lag har også hatt studiegrupper med utgangspunkt i en rapport eller ei bok.

Det har vært gjennomført en rekke informasjonsstands rundt om i landet i løpet av året, og det har vært mange innlegg og oppslag i lokalpressen samt innslag i lokalradioer.

Møter og samarbeidspartnere

Årets viktigste sammenkomst for lokallagene var Landsmøtet som ble avholdt i Asker. Erling Dokk Holm innledet om forbrukssamfunnets utfordringer for FIVH, og det ble arbeidet i grupper for å diskutere FIVHs rolle og profil fremover. Årets viktigste samarbeidspartnere var Max Havelaar, Regnskogsfondet, Nettverk for mat og miljø og Grønn Hverdag.

6. FOLKEVETT

Fast bemanning: Pr 31.12.04 besto redaksjonen av Redaktør Arne Storrønningen (100%) deskleder/journalist Knut Erik Helle (80%) og spaltist Steinar Lem (20%).

Utvexling Fredskorpset

I 2004 gjennomførte Folkevett sin andre utvekslingsperiode finansiert med midler fra Fredskorpset, og fortsatte samarbeidet med Nepalese Forum for Environmental Journalists (NEFEJ) i Nepal. Fra juni 2004

var Sangeeta Lama fra Nepal knyttet til redaksjonen gjennom utvekslingsprogrammet og Margunn Grønn, tidligere redaksjonssekretær, var fra samme tidspunkt stasjonert i Nepal hos NEFEJ. Sangeeta Lama markerte seg som en ressurssterk og profesjonell magasinjournalist. Hun bidro mye både med reportasjearbeid og research og var dessuten en viktig ressursperson om Nepal og sør-asiatisk samfunnsliv og samfunnsutvikling.

Annonsesalg og økonomi

Folkevett mer enn doblet annonseomsetningen i forhold til 2003. Brutto omsetning før provisjon til selgere endte på godt i overkant av 400.000 kroner. Den positive utviklingen skyldes flere forhold. For det første har den systematiske og langsiktige innsatsen til vår samarbeidspartner Grønn markedskontakt v/ selger Marit Sola gradvis gitt økte resultater. Dernest har satsingen på fast temastoff i Folkevett med varsling til annonsørmarkedet i egen årsplan gitt resultater. I løpet av året behandlet styret Folkevetts retningslinjer for annonsesalg og åpnet for en noe mer liberal praksis i forhold til tidligere. For øvrig ble budsjettammen til Folkevett holdt, og det ble også rom til en del investeringer i nytt utstyr.

Faste bidragsyttere

Informasjonsmedarbeider Trond Wormstrand fortsatte sin faste artikkelserie ”stifinner” ved vekt på naturopplevelse og naturskildringer. Joakim Hammerlin videreførte i hele perioden sin faste bokside med omtaler og anbefalinger av nye relevante bøker. Daglig leder Arild Hermstad fortsatte med sin spalte ”ytring innenfra” som i hovedsak har utgangspunkt i grensesnittet mellom organisasjonsarbeidet og samfunnet. Norwatch videreførte de tre faste sidene i bladet med informasjon om norske bedrifter og norske investeringer i sør.

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

Innhold

I hele perioden samarbeidet Folkevett også nært med Norwatch om en systematisk fokus på norske økonomiske interesser i fattige land. Med arbeidstittel ”levende nærvær” publiserte Folkevett originale egenproduserte reportasjer fra bl.a. Pakistan, Nepal, Iran, Kina, Brasil og Litauen. Med støtte fra Norad produserte vi også en spesialutgave, med arbeidstittel ”Norwatch spesial”. Steinar Lem produserte en egen hovedreportasje om ”det lille livet ”, med vekt på den dramatiske reduksjonen i antallet arter insekter og sommerfugler. Fem av seks coverhistorier ga omfattende omtale og oppslag i riksdekkende medier.

Temareise: For andre gang arrangerte bladet studie- og temareise til Kina. Første gang var i 2002. Til sammen 12 personer deltok på turen som varte i 2 uker. Gruppen besøkte flere sentrale kvinne- og miljøorganisasjoner, blant annet i Beijing og Shanghai og de mellomstore byregionene Wuxi og Suzhou i den østlige Jiangsu-provinsen.

Fagpressepriser: Folkevett deltok også i 2004 i konkurransen om de årlige fagpresseprisene.

Bladet var såkalt ”runner up” til hovedprisen og til fotoprisen. Til sammen fikk bladet 3 hederlige omtaler, også for en av førstesidene.

Nettutvikling: Folkevett økte antall besøkende på hjemmesidene kraftig, mer enn dobbelt så mange besøkte sidene daglig i 2004 enn året før.

Dokumentarprosjekt: Vi fikk også støtte fra NORAD til et nyskapende dokumentarprosjekt i Sri Lanka. Sammen med en videojournalist fra vår samarbeidspartner NEFEJ i Nepal dro Knut-Erik Helle til Sri Lanka for å se nærmere på forholdene i teproduksjonen. En dokumentarisk videofilm er under

produksjon og prosjektet har også resultert i en coverhistorie for Folkevett i 2005.

7. NORWATCH

Personell

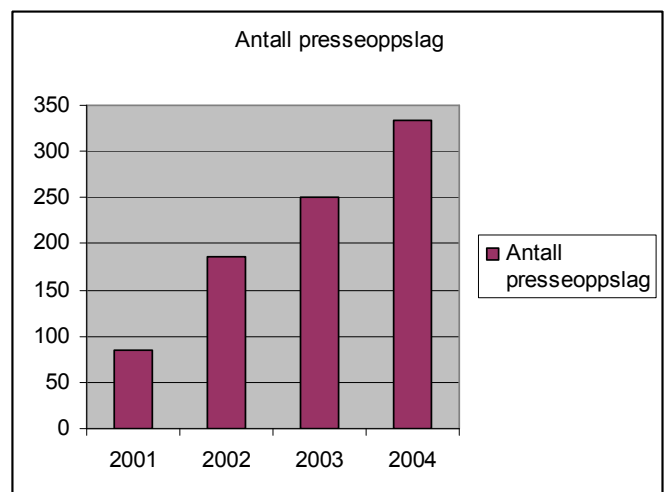
I første halvdel av 2004 besto staben i Norwatch av redaktør Arne Storrønningen (20%), og journalistene Pia A. Gaarder (100%) og David Stenerud (100%). Den midlertidige ordningen med felles redaktør for Folkevett og Norwatch var viktig i den fasen hvor Norwatch fikk redaktørplakat. I juli, etter vel to år som selvstendig kanal, var det hensiktsmessig å overføre delt redaktøransvar til de to journalistene, noe som også bidro til å frigjøre mer ressurser til Folkevett.

Fortsatt konsolidering

I løpet av 2004 er Norwatch som nettkanal for kritisk informasjon om norsk næringsliv i sør, blitt konsolidert kraftig – noe følgende oversikt viser:

Mediedekning/presseoppdrag: økning på 33,2 prosent. Besøktall nettside: økning på 67,6 prosent. Nettsaker: økning på 18,5 prosent

Siden redaktørplakaten ble innført i 2001, ser utviklingen hva gjelder presseoppdrag slik ut:

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

Fortsatt er økningen størst i lokalpressen og fagpressen, og vi vil i 2005 gjennomgå profilen på medieoppmerksomheten. De løpende sakene selges i dag inn til mediene ved at Norwatch publiserer sakene på nett og parallelt sender ut en byråmelding til mediene. Innsalg til utvalgte mediene forbeholdes de store sakene.

Norwatch publisert i 2004 totalt 64 nettsaker. Tre saker ble i 2004 oversatt til spansk og syv til engelsk. Norwatch sin hjemmeside har i gjennomsnitt hatt 310 genuine brukere hver dag i 2004. Treff som skyldes Norwatch-reportasjene som er lagt ut på hjemmesidene til Folkevevt, kommer ikke med i dette tallet – som er med andre ord lavere enn det reelle besøkstallet som Norwatch-sakene generer. Pr 31.12.04 var det 311 personer som hadde meldt seg på Norwatch sitt nettbaserte nyhetsbrev.

Tett samarbeid med Folkevevt

Norwatch har bidratt med fire coverhistorier og ett spesialnummer som kom ut før jul – hvor Norwatch også hadde deskansvaret. Totalt produserte Norwatch 72 rene innholdssider i Folkevevt i 2004, det vil si i gjennomsnitt 12 sider per nummer. Inkludert i dette er de tre faste Norwatch-sidene. Disse sidene har klargjort koblingen mellom Norwatch og Framtiden i våre hender, gjort Norwatches arbeid mer synlig for medlemmene og gitt Norwatch mulighet til fortsatt tilstedeværelse på papir. De fire hovedoppslagene i Folkevevt var basert på på eksklusive research-reiser, og alle ble sitert i mediene.

Spesialnummeret om norsk næringsliv i sør ble utgitt med støtte fra NORAD, og fikk en utvidet distribusjon til 5000 mottakere, deriblant biblioteker, skoler, høyskoler, universiteter, forskningsinstitusjoner, politikere, bedrifter, næringslivsorganisasjoner og frivillige organisasjoner. Rolf Groven laget omslaget som han kalte ”Norwatch”.

Folkevevt fikk for øvrig hederlig omtale under utdelingen av Fagpresseprisen i april 2005 for satsningen på norsk næringsliv i sør.

Generell aktivitet

Norwatch gjennomførte i 2004 tre større research-reiser til Litauen, Brasil og Kina. De største avsløringene som ble lansert i året som gikk var - kronologisk – følgende:

- Hvordan Norsk Hydro engasjerer Folkehjelpen i Iran til å rydde miner utelukkende for seg selv og ikke for lokalbefolkningen;
- Problemstillingen om fattigdommen bak våre klær illustrert gjennom leverandørkjeden bak norske russeklær produsert i Pakistan. For første gang er et produkt som selges i Norge, blitt fulgt fra bomullsmarkedene via spinneri, veveri og fargerier frem til konfeksjonsfabrikken.
- Hvordan RIMI-kjeden i Litauen om dumper lønnsnivået i daglighandelen og motarbeider alle forsøk på fagorganisering.
- Hvordan Erling Lorentzens cellulosegigant ”Aracruz Celulose SA” i Brasil fortsetter å ødelegge livsgrunnet for den store delen av lokalbefolkningen som ikke er med i produksjonen av eukalyptusmasse.

Sakene fikk store oppslag i bl.a. Dagbladet og VG og i lokalpressen, førte til flere radio-deltakelser og skapte debatt rundt problemstillingene. Flere av sakene er også blitt fulgt opp av FIVH på ulikt vis. Et video-opptak tatt opp under reisen til Brasil ble utgangspunkt for et nyhetsinnslag i 18.30-nyhetene til TV2 søndag 12.12.04 under lanseringen av FIVHs liste over Årets verste selskap 2004.

Norwatch ønsker å opparbeide kompetanse på bruk av videokamera, og ta dette systematisk i bruk under research-reiser. Det åpner både for en spredning av

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

materialet til norske tv-medier, men også for å legge ut videosnutter på hjemmesiden og produksjon av mindre dokumentarfilmer.

Andre saker: Norwatch har arbeidet med en norsk svindelaffære i Uruguay – som er blitt flere ganger sitert i svenske og uruguayanske aviser og i radio. Konsekvensen er at innsynskravet til prosjektet har økt, og mulighetene til å gjennomføre svindelen betraktelig svekket. Norwatch har fortsatt å følge opp Oljefondet og er klart ledende på dette feltet. I tillegg har Norwatch arbeidet med Flyktningerådets konflikt med arbeidere i Liberia, det norske selskapet Scana som overtok et tidligere statseid kinesisk stålverk, norske næringsinteresser i det okkuperte Vest-Sahara, klesimport fra Burma og korrupsjon i våpensektoren

Norwatch Tema: I slutten av desember forelå rapporten: ”Mektige merkeklær:

Leverandørkjedens jerngrep”. Rapporten handler om hvordan strukturen i det globaliserte leverandørsystemet bidrar til å forfordele verdiene som skapes i klessektoren mellom sør og nord. Rapporten inneholder også intervjuer med tekstilkjedens arbeidere på alle plan, og en større oversikt over den norske klesbransjen. Lanseringen av rapporten ble utsatt til 2005, og har dannet utgangspunkt for FIVHs kampanje rettet mot den norske klesbransjen.

Økonomi: Inkludert bevilgningen fra UD til trykking av Norwatch Tema var totalbudsjettet på 235.000, mens Norwatch brukte rundt 195.000 kr. Den resterende summen var satt av til to initiativer som måtte overføres til 2005: Brekking av en rapport om norsk næringsliv i Kina og en research-reisen til Namibia som måtte forskyves til månedskiftet januar/februar 2005.

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

8. STYRETS ÅRSBERETNING

FIVHs landsstyre besto i 2004 av følgende personer:

<i>Verv</i>	<i>Valgt på årsmøtet i -04</i>	<i>Valgt i -03, fungerte til okt.-04</i>
Leder	Nina Tangnæs Grønvold, Oslo	Nina Tangnæs Grønvold, Oslo
Nestleder	Christian Fossen, Trondheim	Hilde Opoku, Trondheim
Styremedlemmer	Lilly Antonsen, Mørkved	Lilly Antonsen, Mørkved
	Nina Drange, Oslo	Nina Drange, Oslo
	Jørn Stave, Oslo	Trond Kråkenes, Oslo
	Liv Tørres, Oslo	Christian Fossen, Trondheim
	Trond Blindheim, Bergen	Bjørn Rygh, Oslo
Ansattes repr.	Erling Olav Onsøien	Erling Olav Onsøien
Vara	Karianne Frønsdal, Bergen	Karianne Frønsdal, Bergen
	Klaus Stafto, Oslo	Klaus Stafto, Oslo
	Trond Kråkenes, Oslo	Jostein Hertwig, Stavanger
	Kristine Stubberud, Ås	Kristine Stubberud, Ås
Vara ansattes repr.	Øivind Løvteit	Øivind Løvteit

Landsstyret avholdt sju møter og behandlet 57 saker i 2004. Arbeidsutvalget, som består av styreleder, nestleder og daglig leder, hadde forberedende møter i forkant av alle styremøtene. I januar ble det avholdt styre- og stabsseminar hvor vi tok opp to temaer: Faglig innlegg ved SV-politiker Ingvild Vaggen Malvik om Agenda 21, m.m. Andre del videreførte diskusjonen om Visjon 2010 for FIVH og medlemsarbeidet. Saker som har vært behandlet i styremøtene har bl.a. vært redaktørskifte og formålsparagraf for Norwatch, prosjekt vedr. frivillig flyavgift, annonsekriterier for Magasinet Folkeveit, diskusjon vedrørende talspersoner, ny grafisk profil for FIVH, videreutvikling av de redaksjonelle utgivelsene, og strategi for internettsatsing. Noen av møtene har hatt faglige innledninger, for eksempel om Norwatch-rapporten ”Mektige merkeklær”. Personalutvalget, som er ansvarlig for rekruttering og øvrige personalsaker har hatt to møter i perioden. Det har ikke vært utskiftninger av fast ansatte medarbeiderne i perioden.

Utvekslings samarbeidet med Nepalese Forum for Environmental Journalists i regi av Fredskorpset ble videreført med en ny periode hvor kvinneperspektiv var fokus

for den journalistiske satsingen. Lokallagene har holdt et høyt aktivitetsnivå i året som gikk, og det er startet opp nye lag i Kongsberg, Oslo syd og Bærum.

Norwatch og Folkeveit

Norwatch fortsatte sin positive utvikling i forhold til produksjon av saker, oppslag i medier og besøk på hjemmesidene. Det har vært tett samarbeid med Folkeveit i perioden, både i form av flere temaartikler i magasinet, og ett eget spesialnummer kalt Norwatch spesial utgitt med støtte av NORAD. Det ble produsert en egen Norwatch-tema rapport om forholdene i tekstilbransjen med tittelen: Mektige merkeklær.

Folkeveit utkom med seks nummer i fjor, hvorav et var viet Norwatch. I tillegg handlet coverhistoriene om forhold knyttet til arbeidsforhold i Pakistan, Iran, Litauen og Brasil. Fem av seks utgaver av magasinet ble sitert i andre medier, og Folkeveit fikk tre hederlige omtaler under utdeling av Fagpresseprisene for 2004. Annonse salget tok seg kraftig opp i 2004, og passerte 400.000,- kr mot ca 160.000,- året før. Folkeveit gjennomførte et nyskapende prosjekt i samarbeid med NEFEJ i Nepal om å lage en video-

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

dokumentar om forholdene i teproduksjonen på Sri Lanka. NORAD støttet prosjektet som også resulterte i en coverhistorie i Folkevevt, publisert i 2005.

Informasjonsarbeidet

Vi har i perioden fortsatt arbeidet med å konsentrere informasjonsarbeidet rundt noen kjernetemaer hvor FIVH skal være toneangivende med vår unike og uavhengige profil. Styret mener at dette har vært vellykket, og det har ført til bedre og tettere samarbeid blant de ansatte i infostaben. Vi har dessuten fulgt opp tidligere rapporter og utspill gjennom året, noe som både har gitt mer synlighet i mediene og større politisk påvirkningskraft. Ett eksempel er vår fokus på oljefondets etiske retningslinjer, som ble gjort gjeldende fra 1. desember 2004. Vårt arbeid med Grønn økonomi-prosjektet har også gitt resultater i form av politisk press og en rekke debatter og oppslag. Vi hadde også i 2004 stort gjennomslag med kampanjen "Gi oss jula tilbake". Stor oppslutning fra frivillige og mye oppmerksomhet fikk også årets kjøpefrie dag. Vi har også i år samarbeidet med Forbrukerrådet om et undervisningsopplegg vedrørende barn og kommersialisering, og arbeidet for å lovregulere reklame i skolen er styrket i året som gikk. Hjemmesidene våre har blitt stadig viktigere, og besøkstallet økte fra 292 pr dag i 2003 til 542 pr dag 2004.

FIVHs forskningsinstitutt (FIFI)

FIFI er en egen stiftelse som engasjerer fagpersoner til å utføre forskningsprosjekter innen miljø- og utviklingsspørsmål. Målet er å skape debatt i media samt å tilføre FIVHs stab, medlemmer og andre interesserte ny kompetanse. Det ble i 2004 produsert fem rapporter, de to årlige rapportene "Fra fattig til rik" (I-hjelpen) og "Økologisk utsyn" utkom som planlagt. Dessuten ble det utgitt en rapport om kakodyrking og sjokoladeproduksjon, en rapport om norsk

kjøttforbruk sett i et globalt perspektiv og en rapport om miljøvennlig mat i Norge. Driftsinntektene til FIFI utgjorde kr 325.903,- hvorav 88.016,- gitt som skattefrie gaver. For øvrig kom inntektene i form av rapportkjøp fra FIVH og støtte fra NORAD. FIFIs driftskostnader utgjorde 268.591. Egenkapitalen var pr. 31.12. kr. 338.976,-. FIFI-styret utnevnes av FIVH og Miljøverndepartementet, og styret bestod ved årsskiftet av Ingeborg Rasmussen (leder), Audun Ruud, Marte O. Kittilsen, Dag Nagoda og Bjørn Sandvik. Det vises til årsrapporten fra FIFI for ytterligere opplysninger.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet ved kontoret i Oslo har vært tilfredsstillende i perioden. Egenmeldt sykefravær utgjorde 17 dager i 2004, noe som utgjør langt under en prosent av arbeidstiden. I tillegg hadde vi året som gikk en langtidssykemelding fra april og ut året. Det har ikke vært ulykker eller skadetilfeller i perioden. FIVH praktiserer likestilling mellom kjønnene, og har blant annet kortere arbeidstid og hjemmekontorordninger, noe som også er positivt for ansatte med omsorg for barn. Av totalt 18 ansatte pr. 31.12.04 var 8 kvinner og 10 menn.

Påvirkning på ytre miljø

FIVH har i sin virksomhet ingen innsatsfaktorer eller produksjonsprosesser som påvirker det ytre miljø i vesentlig grad. Vi følger grønne innkjøpsrutiner ved alle innkjøp, og så langt som mulig kjøper vi inn etisk merkede produkter. Arbeidet med å oppfylle kriteriene til å bli fyrårnsbedrift fortsatte i 2004, og vi har også hatt ekstern hjelp for å forbedre vårt Helse- miljø- og sikkerhetssystem. Reisevirksomhet gjøres så langt som mulig med miljøvennlige transportmidler.

Medlemsarbeid og økonomi

Medlemstallet holdt seg stabilt i 2004, etter at det hadde en kraftig vekst året før. Frafallet var større enn forventet, noe som

Årsmelding 2004 – Framtiden i våre hender

kan skyldes en viss tidsforskyvning av utmeldinger mellom 2003 og 2004. Utviklingen i 2004 tilsier at det er nødvendig å intensivere arbeidet for å holde på våre eksisterende medlemmer. Nyverving av medlemmer i løpet av året var omtrent på nivå med 2003, og må sies å være tilfredsstillende. Vi får stadig flere medlemmer som melder seg inn via våre hjemmesider, noe som også skyldes at vi har brukt en del midler til annonsering på Internett i året som gikk. I etterkant av tsunamikatastrofen i Det indiske hav i romjulen, ga vi bort våre forhåndsbestilte annonser til de organisasjonene som samlet inn penger til ofrene, blant andre Utviklingsfondet. Vi fulgte også selv opp med annonser i Folkeveit og på egne hjemmesider.

Driftsinntektene i 2004 var kr 283.000,- høyere enn budsjett. Dette skyldes økning i medlemsinntekter (antallet givermedlemmer økte i 2004), og noe mer offentlig prosjektstøtte. Driftskostnadene ligger kr 536.000,- under budsjett, noe som i hovedsak skyldes innsparinger i lønnsbudsjettet på grunn av permisjoner og sykdom. Driftsresultatet viser derfor et overskudd på kr 254.124,-.

Korrigert for finansposter er resultatet kr 219.076,-. Dette beløpet er overført til den frie egenkapitalen. Det var budsjettert med å bruke inntil kr 500.000,- fra Mackfondet, men på grunn at resultatet var bedre enn forventet, ble det ikke brukt midler fra fondet i 2004. Fondet er på kr 1.868.360,-, og skal brukes i henhold til kriterier satt ned av styret. Framtiden i våre henders totale egenkapital er kr 2.646.672,-, noe som må sies å være betryggende i forhold til organisasjonens forpliktelser.

Forutsetningen om fortsatt drift er tilstede og er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet. Etter regnskapets avslutning er det ikke inntruffet noe som kan ha betydning for organisasjonens stilling og resultat.

Framtiden i våre henders økonomiske situasjon fordrer at vi klarer å styrke inntektene og holde en nøktern kostnadsprofil i året som kommer. I 2004 kom mer enn 60 prosent av våre inntekter fra personlige støttespillere, og Framtiden i våre hender er derfor helt avhengig av en stor og positivt innstilt medlemsmasse. Styret vil rette en varm takk til alle som har bidratt i året som gikk.

Oslo, 10. juni 2005

For styret i Framtiden i våre hender